voorstel

Zwolle

Raadsbrief

Datum 5 december 2024

Onderwerp	Stand van zaken warmtetransitie Holtenbroek/ Aa-landen
Versienummer	2
Portefeuillehouder	Arjan Spaans

Samenvatting

We hebben eerder aangegeven te verwachten in Q4 van 2024 een investeringsbeslissing te nemen en het inrichtingsplan van het warmtebedrijf aan u voor te leggen. Deze planning heeft vertraging opgelopen en informeren u over de oorzaken en hoe het vervolg er uitziet.

- In de afgelopen driekwart jaar hebben de samenwerkende partijen in de warmteketen Zwolle-Noord, mede op basis van een veranderend speelveld, deels nieuwe inzichten ontwikkeld op een duurzame warmtevoorziening. Deze laten zien dat het direct starten met een grootschalig warmtenet op basis van geothermie een lastig scenario lijkt.
- Waar de focus primair lag op een grootschalig net op basis van diepe geothermie (en de daaraan verbonden voorwaarden), worden nu ook kleinschalige warmtenetten onderzocht.
- We zien dat we de eerder afgegeven planning met betrekking tot besluitvorming over het warmtenet (de investeringsbeslissing ofwel FID), de aanvraag van de Warmtenetten investeringssubsidie (WIS) in Holtenbroek/Aa-landen in Q4 van dit jaar niet halen. Tevens zouden we daaropvolgend met een inrichtingsbesluit voor het warmtebedrijf komen.
- We verwachten dat we u in het voorjaar van 2025 over het vervolg van de ontwikkelstrategie te kunnen inlichten.

Openbaarheid

☒ Openbaar

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De voortgang van de ontwikkeling van het warmtenet in de wijken Holtenbroek en Aa-landen.

Datum 5 december 2024

Inleiding
Op deze wijze willen we u inlichten over de voortgang van de ontwikkeling van het warmtenet in de wijken Holtenbroek en Aa-landen en het warmtebedrijf. We hebben eerder aangegeven te verwachten in Q4 van 2024 een investeringsbeslissing te nemen en het inrichtingsplan van het warmtebedrijf aan u voor te leggen. Deze planning heeft vertraging opgelopen en informeren u over de oorzaken en hoe het vervolg er uitziet.

Kader
Samenwerkingsovereenkomst Duurzame warmteketen Zwolle-Noord (SOK) 17 oktober 2023. Ondertekend door deltaWonen, SWZ, Openbaar Belang, Gemeente Zwolle en Aardwarmtebron Zwolle.
In de SOK zijn de afspraken gemaakt over:

- Voorwaarden waaronder corporatie-woningen aansluiten op het te ontwikkelen warmtenet;
- Aantallen woningen die de corporaties aansluiten op het warmtenet, inclusief vollooptempo;
- Uitvoering geven aan de SOK middels de opdracht van het college van Zwolle om de structuur voor een Warmtebedrijf, uit te werken.

Kernboodschap

- In de afgelopen driekwart jaar hebben de samenwerkende partijen in de warmteketen Zwolle-Noord, mede op basis van een veranderend speelveld, deels nieuwe inzichten ontwikkeld op een duurzame warmtevoorziening. Deze laten zien dat het direct starten met een grootschalig warmtenet op basis van geothermie een lastig scenario lijkt.
- Waar de focus primair lag op een grootschalig net op basis van diepe geothermie (en de daaraan verbonden voorwaarden), worden nu ook kleinschalige warmtenetten onderzocht.
- We zien dat we de eerder afgegeven planning met betrekking tot besluitvorming over het warmtenet (de investeringsbeslissing ofwel FID), de aanvraag van de Warmtenetten investeringssubsidie (WIS) in Holtenbroek/Aa-landen in Q4 van dit jaar niet halen. Tevens zouden we daaropvolgend met een inrichtingsbesluit voor het warmtebedrijf komen.
- We verwachten dat we u in het voorjaar van 2025 over het vervolg van de ontwikkelstrategie te kunnen inlichten.

Toelichting
Net als andere koplopers in de warmtetransitie lopen we tegen de volgende vraagstukken aan:

- Wetgeving (Wet collectieve warmtevoorziening) is uitgesteld. Dit leidt tot onzekerheid in het speelveld. Je ziet de markt terugtrekken op voorgenomen wetgeving. Wij zijn dat voor geweest, door zelf regie te pakken met een publiek warmtebedrijf, maar veel invulling rondom extra mogelijkheden voor financiering en risicobeheersing zijn nog niet door de wetgever uitgewerkt. Dat maakt dat we nog niet in staat zijn om alle risico’s goed af te dekken én dit levert ook onzeker op voor onze partners.
- Het komen tot voldoende zekerheid voor alle partners over de snelheid waarmee grote woningvolumes beschikbaar komen (dit noemen wij volloopsnelheid) en de benodigde aantallen aan te sluiten woningen om een grootschalig project met geothermie te kunnen starten.

We zijn niet de enige gemeente die niet in het beoogde tempo doorgaat. In diverse (grote) steden zien we dat de afgelopen tijd warmteprojecten vertraagd of zelfs tot stilstand zijn gekomen. De redenen daarvan zijn:

- Onzekerheid bij bewoners over de warmtetarieven: zij vrezen meer te moeten betalen dan voor gas bij de overstap op een warmtenet.
- Private warmtebedrijven ervaren onzekerheid over de vraag welke rol zij in de toekomst zullen spelen onder de nieuwe marktordening, en daarmee over het doen van nieuwe investeringen.
- Gegeven de recente negatieve publiciteit over warmtenetten in grote steden ontstaat onzekerheid over draagvlak onder bewoners,

Met de wetgeving (Wet collectieve warmte) nog in ontwikkeling, zien we een aantal belangrijke instrumenten die op rijksniveau ontwikkeld worden, die ons gaan helpen om in het project de risico's op een betere manier te (ver)delen.

- Op te richten **vereveningsfonds** om de betaalbaarheid van warmte te borgen: de mogelijke verschillen tussen maximale warmtetarieven voor inwoners en de kosten voor warmte voor het warmtebedrijf zullen worden bekostigd uit een nog op te richten vereveningsfonds dat wordt gefinancierd door alle warmtebedrijven.

- **Waarborgfonds** voor warmtenetten om de financierbaarheid te verbeteren: Het waarborgfonds kan investeringen in nieuwe en bestaande warmtenetten borgen waardoor externe financiers de garantie hebben rente en aflossing te ontvangen. Dus als investeringen tegenvallen of de volloop van het warmtenet achterblijft zou hier een beroep op gedaan moeten kunnen worden

- Een **Nationale deelneming** in warmtebedrijven: door EBN namens de Rijksoverheid te laten participeren in warmtebedrijven om de financierbaarheid te verbeteren, kennis te vergroten en risico’s af te dekken.

- **Versterking regierol gemeenten**: De Wcw geeft gemeenten de bevoegdheid om bestaande woonwijken aan te wijzen die overgaan van aardgas naar een collectief warmtesysteem, en om te bepalen wie dat exploiteert. Met de Wgiw krijgen gemeenten de **aanwijsbevoegdheid** om het transport van aardgas op termijn te beëindigen. (Bron: kamerbrief minister Hermans, 7 oktober 2024)

Maatschappelijk draagvlak & participatie

We hebben twee concept-warmteplannen met de wijken Holtenbroek en Aa-landen opgesteld. Die concepten zijn mede gestoeld op een grootschalig warmtenet gevoed door geothermie. Aanpassingen in de ontwikkelstrategie van het warmtenet, betekent ook een aanpassing van de warmteplannen.

Tegelijkertijd voorziet ook het oorspronkelijke plan in het stap voor stap toewerken naar de benodigde aantallen woningen via de bouw van warmte-eilanden. We gaan door met de voorbereidingen voor de aanleg van het eerste warmte-eiland. Daarbij betrekken we ook de inwoners en grote mate, omdat we streven naar maximale deelname van niet alleen corporatiebezit, maar ook VVE’s en particulieren. De beoogde participatie hiervoor, in samenwerking met onze partners in de wijk, gaat gewoon door.

Datum 5 december 2024

Communicatie
We informeren ook de betrokken partners over de stand van zaken van dit project. Deze partners zijn: de woningcorporaties deltaWonen, SWZ, Openbaar Belang, Aardwarmtebron Zwolle, de bewonersinitiatieven van Holtenbroek, Aa-landen, Dieze en de deelnemers van de projectgroep Aanpak Uitvoering Warmtetransitie (PAUW).

Voor deze communicatieboodschap gebruiken we deze raadsinformatiebrief als basis.

Financiën
Deze brief heeft geen financiële consequenties.
Het onderwerp financiën is onderdeel van de update in het voorjaar van 2025.

Risico's
Het tempo van het aardgasvrij worden van de wijken Holtenbroek en Aa-landen vertraagt, dit kan gevolgen hebben voor het draagvlak van de warmtetransitie bij de bewoners.

Vervolg
We verwachten dat we u in het voorjaar van 2025 over de ontwikkelstrategie te kunnen inlichten.

We zien dat de nut en noodzaak van een publiek warmtebedrijf niet is veranderd. Vanuit bewonerscollectieven wordt de vraag gesteld welke rol het warmtebedrijf kan spelen bij de ontwikkeling van hun (kleinschalige) warmtenetten. Daarnaast zien we ook de vraag ontstaan bij de ontwikkeling van inbreidingslocaties om regie te voeren op de kleinschalige warmtenetten. Dit vraagt dus wel degelijk om een warmtebedrijf en hiervoor zullen we ook met een inrichtingsplan gaan komen in de eerste helft van 2025.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

waarnemend secretaris, Frank Wijnandts